

Familien på Nørremølle. Fra venstre: Dorothea, Gudrun, Dorthea Hanssen med Ingeborg, Svend, Christen Hanssen, Rigmor, Julie Marie, Anna og Agnete. På væggen over sofaen hænger to kobberstik af børneflokkens tipoldeforældre Mirike og Hans Jørgensen. Foto. 1901.

Min barndoms have

AF INGEBORG POULSEN

I december-nummeret 1974 fortalte fru Ingeborg Poulsen, Åbenrå, om julen på Nørremølle. Her følger et erindringsbillede fra Nørremøllens store have, en rigtig æventyrhave.

Tidlig om foråret kom den lange række af martsroser; hvert år var det spændende, om de ville springe ud, så vi kunne pynte mors fødselsdagsbord med dem den 9. marts.

Fra vintergækkerne begyndte at pippe frem af den frosne jord, til frosten sent om

efteråret havde svedet de sidste begonier og georginer, var der altid noget at glæde sig over.

Haven var mors værk, hun elskede blomster og kunne gå og snakke med dem, og hun havde samlet mange sjældne træer og planter.

To døre førte ud til haven fra det lange stuehus med buede ruder, hvor alle herlighederne spejlede sig. Om den ene dør slyngede sig en blåregn, den anden førte ud til terrassen med buketroser og en hvid klemma-

tis. Midt på muren var en vinranke. Bierne summede i den, når den blomstrede, men var de grønne druer modne, kom hvepsene og udhulede mange, så kun skallen var tilbage. I gode somre var druerne dejlige og søde at spise. Spurveene søgte ly og hyggede sig i vinranken om natten.

På gangen foran var der myrer, som sled og slæbte. Så fine deres veje og indgangsportene til deres tuer var lavet! Jeg forstod ikke, hvorfor nogle af dem havde vinger, og de kun kom frem, når man – med dårlig samvittighed – rodede med en pind i deres privatlejlighed for at se de hvide æg og den forvirring, der blev.

På græsplænen knejsede den høje gran – måske den engang skulle blive til en flagstang. Det var ingen moderne plæne, hvor der ikke må gro andet end græs; her var hyggelige bede med roser, hvide liljer og to meget sjældne planter, én med store blade og en mægtig gul blomsterstængel, og en anden med en over to meter høj blomsterstængel med hvide klokker. Navnene på dem lærte jeg aldrig.

„Helle” på den hvide bro

Hvert forår blev der sat stativ op til en blå klematis, og en lille fluesnapper fløj rundt og satte sig på de lave stænger efter hver fangst. Et år fandt jeg dens rede i den tætte thuja, men jeg måtte kun se den på afstand.

Jeg ser for mig og mindes duften af den lyserøde træpæon, som det var en svir at bore næsten ned i. I staudebedet stod den fine Jomfru i det grønne og en gul Adonis var én af de første forårsbebudere.

Mor delte sin glæde med os, når hun havde fået en ny, sjælden blomst til at gro.

Gennem haven løb en bæk. På den hvide bro over bækken var der »helle«, når vi skulle lege, og hvor var der mange gode gemmesteder! Den nederste del af haven på den anden side af bækken var nemlig me-

get større end den del, der lå nærmest huset. Der var mange gange, der var fuldt af buske og store træer, og helt ovre i hjørnet var et lille stråtækt hus, hvor far dyrkede lakseyngel. Der kunne vi hejse os op på taget og vinke til dem, der stod på broen, så de, når de havde set et vink, måtte gemme sig igen.

Selv var vi mange søskende, vi havde ofte gæster, og de unge piger og karle var også tit med i legen, så vi kunne være mange, der deltog.

Sundt syltetøj

I et andet hjørne af haven havde mor to hønsehuse til racehøns; der måtte vi ikke komme, men vi havde dog lov til forsigtigt at liste ind og samle skovfogedæbler, når de faldt ned.

Min søster Rigmor og jeg havde vor egen lille have, en busk med hvide ribs og hver et æbletræ. Jeg var nok ikke ret gammel det år, da jeg pludselig fik lyst til at plukke æbler og havde plukket alle filippaæblerne, før de var modne. Rigmors træ hed Charlamovski. Navnet var fint, men jeg syntes nu bedst om mine egne æbler.

I den nederste have var der en græsplæne uden bede, og der spillede vi kroket og legede To mand frem for en enke.

Var det varmt om sommeren, var der dejlig skygge under de store lindetræer; der var hængekøje og gynge, og bordet var en møllesten.

Henne ved bækken havde mor fået plantet en hængebøg og et magnolietræ på en lun plads, så det sidste om foråret kunne komme med store, hvide blomster. En højstammet hybenrose var der også, og længe før det blev almindelig husmoderpligt at sylte hyben, lavede mor »honningpotter«. Vi gruede bare for alt det kløpulver, som vi måtte hjælpe med at kradse ud og drilagtigt smurte hinanden ind i, men vi fik vor egen lille syltetøjskrukke som belønning, når vi havde hjulpet pænt til med arbejdet.

Der var rige legeomuligheder i den store have, der hørte til Nørremølle. På den hvide bro, der førte over bækken, var der »Helle«, når man legede skjul.

I budskadset af jasminer, guldregn og syrener var der gode muligheder for at bygge huse af gamle trækasser, brædder og spande, væggene var sække, og gamle gardiner pyntede svært op. Så var der kappestrid om, hvis hus der var pæneste.

Bag ved lysthusets rørvægge var der en lille plads ned imod dammen. Det var det allerbedste sted. Der legede vi butik og handlede med havens bær. Havde vi gæster, kunne det som regel være en helt indbringende forretning.

Vaskebaljebalancekunst

Om sommeren var der trådned, så mors gæs og ænder ikke kunne komme op i haven. I dammen var der ganske lavt vand; der kunne vi sejle rundt i store vaskebaljer til forskellige landingspladser. Vi skubbede os frem med en stage, og det var en kunst at holde balancen. Månen en nybegynder, som vi lokkede ud, fik en dukkert i det murede vand, mens tilskuerne morede sig.

Det var spændende at fange hundestejler og andre smådyr, for de var hurtige i vendingen.

Om vinteren løb vi på skøjter på dammen, så der var altid året rundt rige legeomuligheder dér.

Bedst var dog sommeren med alle blomsterne, hvoraf vi kunne lave mange, sjove ting. Ærteblomsterne blev til fugle, fuchsia

til små koner med lilla skørt, rød bluse og ben med sko på. Af den ægte kastanie fik vi en lille vogn med stjært, hvori konge og dronning med krone på sad på gule fløjsæder. Lindebladene stak vi sammen med pinde og lavede bæltter og hele dragter af, og rabarber eller skræppeblade blev til kunstfærdige hatte pyntet med gåsefjer, kranse af tusindfryd og andre blomster.

Bagved laden var den gamle abildgård med høje krogede gråstenæbletræer, pigeoner og et valnøddetræ. Ved vejen stod en gammel bøg, som forgrenede sig et par meter oppe, så der blev en hel lille stue. Der havde far sat et bræt op, ligesom en lille bænke, så vi kunne sidde deroppe to ad gangen. Der sad vi tit og læste lektier, eller vi så ned på folk, der gik på vejen, uden at de kunne se os.

Idyl efter rædslerne

Om aftenen legede vi røvere og soldater. Far gik foran og sang: »Her er dog en dejlig skov, for her er ingen røvere«, men jeg husker min rædsel, da røverne kom frem fra deres skjul for at fange os. Det var virkelig alvor for mig.

Men så kunne mor tænde petroleumslampen på bordet i lysthuset og servere rødgrød eller jordbær, og så sang vi i den stille sommeraften.